

ใบความรู้ เรื่อง ความหมายโดยตรง และความหมายโดยนัย
หน่วยที่ ๔ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง คำที่มีความหมายหลายนัย
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

ความหมายโดยตรง และความหมายโดยนัย

ความหมายแบ่งเป็น ๒ อย่างคือ

ความหมายนัยตรง-ความหมายนัยประหวัด ความหมายนัยตรง-ความหมายนัยประหวัด
ความหมายของคำในภาษาไทยมี ๒ ลักษณะ คือ

๑. ความหมายโดยตรง คำที่มีความหมายตรงตัว เช่น

ดาว	หมายถึง	สิ่งที่เห็นเป็นดวงบนท้องฟ้าเวลามืด
เก้าอี้	หมายถึง	ที่สำหรับนั่ง มีขา
เพชร	หมายถึง	ชื่อแก้วที่แข็งที่สุดและมีน้ำแวววาวกว่าพลอยอื่น ๆ
นกขมิ้น	หมายถึง	ชื่อนกชนิดหนึ่ง ตัวเพี้ยนกเอี้ยง มีหลายสี
กา	หมายถึง	ชื่อนกชนิดหนึ่ง ตัวสีดำ ร้อง กา ๆ

ตัวอย่างประโยคความหมายโดยตรง

- คีนนี้มีดาวเต็มฟ้าเลย
- คุณแม่ชอบเพชรเม็ดนี้มาก
- เขาไปซื้อดอกไม้ที่ปากคลองตลาดมา

๒. ความหมายโดยนัย คือ ความหมายที่แฝงอยู่ในคำหรือข้อความนั้น ๆ ที่ก่อให้เกิดความรู้สึกต่าง ๆ กันไปอาจเป็นทางดี หรือไม่ดีก็ได้

ดาว	หมายถึง	บุคคลที่เด่นในทางใดทางหนึ่ง
เก้าอี้	หมายถึง	ตำแหน่ง
เพชร	หมายถึง	บุคคลที่มีคุณค่า
นกขมิ้น	หมายถึง	คนเร่ร่อน ไม่มีที่พำนักเป็นหลักแหล่ง
กา	หมายถึง	ความต่ำต้อย

ตัวอย่างความหมายโดยนัย (อุปมา) คือ ความหมายเปรียบเทียบของคำนั้น

- เธอเป็นดาวตั้งแต่ยังเด็ก
- เธอเป็นเพชรน้ำเอกของวงการเพลง
- ขอมอบดอกไม้ในสวนนี้เพื่อมอลประสา